

การศึกษาขั้นมูลฐาน

ความหมายของเทคโนโลยีทางการศึกษา

คำว่า "เทคโนโลยี" มาจากคำว่าเทคนิค คือวิธีการและคำว่า "โลยี" แปลว่าวิทยาหรือศาสตร์ ดังนั้นคำว่า "เทคโนโลยีทางการศึกษา" จึงหมายถึงศาสตร์ที่หาควยวิธีการนำเอาวัสดุ (Materials) และอุปกรณ์ (Equipment) ตลอดจนวิธีการ ซึ่งรวมความถึง ขบวนการ แนวคิด หลักปฏิบัติเพื่อปรับปรุงการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

หมายเหตุ

1. วัสดุ (Materials) ได้แก่สิ่งของที่มีการบุฟง สิ้นเปลือง เช่น ซอด้กระดาศ พิล์ม าลา เป็นต้น และรวมทั้งเนื้อหาวิชาการ (Content) ซึ่งรวมเรียกว่า "Soft Ware"

2. อุปกรณ์ (Equipment) ได้แก่สิ่งของคงทนถาวร เช่น โต๊ะ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ าลา เป็นต้น ซึ่งรวมเรียกว่า "Hard Ware"

ลักษณะของมหาวิทยาลัยปวงชน

มหาวิทยาลัยปวงชนคือ มหาวิทยาลัยเปิดซึ่งจะจัดตามแนวความคิดของมหาวิทยาลัยเปิด (Open University) ในประเทศอังกฤษ แต่เรียกชื่อให้แตกต่างกันออกไปตามความคิดเห็นของผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัย บางทานเรียกชื่อวามหาวิทยาลัยตลาดวิชาที่มี

มหาวิทยาลัยปวงชนหรือที่เรียกให้เต็มว่า "มหาวิทยาลัยเปิดเพื่อปวงชน" เป็นระบบการดำเนินงานระดับอุดมศึกษาที่เปิดโอกาสให้ประชาชนที่สนใจได้ศึกษาเล่าเรียนในระดับ

มหาวิทยาลัย โดยมีต้องผ่านการสอบคัดเลือก (Open Admission) ไม่ต้องเข้ามานั่งฟัง การบรรยายในชั้นเรียน เมื่อสมัครเรียนแล้วนักศึกษาจะศึกษาเล่าเรียนจากการใช้สื่อการสอน แบบประสม¹ (Multimedia) คืออ่านตำราและสิ่งพิมพ์ บทเรียนทางไปรษณีย์ควบคู่ไปกับการชมและฟังรายการสอนทางโทรทัศน์และวิทยุ อภิปรายซักถามอาจารย์ผู้สอนตามศูนย์ศึกษา ที่ตั้งขึ้นตามเมืองต่าง ๆ โดยไม่ต้องเดินทางเข้ามาเมืองหลวงเหมือนอย่างในปัจจุบันนี้ มีการประเมิน และวัดผลการเรียน โดยให้นักศึกษาทำงานที่มอบหมายส่งไปคอมพิวเตอร์ ตรวจที่มหาวิทยาลัยและให้อาจารย์ที่ศูนย์ศึกษาตรวจ วิทยากรวิจารณ์และเข้าสอบไล่ประจำภาค การศึกษา เมื่อนักศึกษาทำงานตามที่กำหนดไว้และสอบผ่านวิชาครบตามหลักสูตรแล้ว นักศึกษาก็จะได้รับปริญญาบัตรซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เช่นเดียวกับปริญญาจากมหาวิทยาลัยทั่วไปทุกประการ

แนวคิดมหาวิทยาลัยเปิด²

ในอดีตและปัจจุบัน รัฐบาลจัดดำเนินการศึกษาระดับอุดมศึกษาไว้เกือบเฉพาะ แก่ผู้จบ มศ. 5 หรือเทียบเท่าเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงประชาชนที่เป็นกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น ข้าราชการ พ่อค้า แม่ค้า แมฆาน หรือผู้ที่ต้องออกจากสถานศึกษากลางคันด้วยเหตุผลต่าง ๆ บุคคลเหล่านี้เขาก็มีความปรารถนาและความจำเป็นที่จะได้รับการศึกษาในชั้นสูงขึ้นไป (Higher Education) เช่นเดียวกับผู้จบ มศ. 5 ใหม ๆ เหมือนกัน แต่เขาเหล่านั้นไม่มี โอกาส ขอจำกัดเหล่านี้อาจเกิดจากสติปัญญา เศรษฐกิจ การคมนาคมไม่สะดวกและอยู่ห่างไกล

¹ Sir Peter Venables, "Multimedia Approach to Study in Open University" Concurrent General Session II. London, 6 (March, 1972), p. 5.

² Reference Division, Central Office of Information, "Britain's Open University", British Information Service. 6 (19 January 1971), pp. 2 - 5.

จากเมืองหลวงมาก ตลอดจนถึงทำงานเต็มวัน ทำให้เขาไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป มหาวิทยาลัยเปิดจึงเปิดโอกาสนี้ให้ประชาชนทุกอาชีพ ทุกเพศและทุกวัย ตลอดจนประชาชนที่อยู่ทุกแห่งหนทั่วประเทศที่ต้องการจะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ พัฒนาสติปัญญา และความคิด แต่มหาวิทยาลัยเปิดก็มีเปิดประตูสำหรับผู้จบ มศ. 5 ใหม่ ๆ ดังนั้นแนวคิดประการสำคัญจึงมี 2 ประการ

1. เปิดรับนักศึกษาเข้าเรียนโดยไม่ต้องมีการสอบคัดเลือก แต่ยังมีกำหนดคุณวุฒิขั้นต่ำ อาทิ ทองสำเร็จ มศ. 5

2. เปิดรับนักศึกษาเข้าเรียนโดยไม่ต้องมีการสอบคัดเลือก แต่อาจกำหนดเกณฑ์การรับเข้าศึกษาตามความเหมาะสม อาทิ มาก่อนใครมาก่อน ผู้สูงอายุกว่า แมบาน แมคา ข้าราชการ พนักงานบริษัทหรือรัฐวิสาหกิจอื่นใด ผู้พิการ ผู้เลือกสาขาวิชาที่คนไม่ค่อยเลือกเรียน ฯลฯ เป็นต้น โดยไม่มีการกำหนดคุณวุฒิขั้นต่ำไว้ ใครมีความสามารถเรียนได้ตามหลักสูตรก็สามารถเป็นบัณฑิตได้ โดยไม่ต้องเขามา นั่งเรียนในชั้น

✓ ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดหรือนโยบายมหาวิทยาลัยเปิดมักจะอ้างว่า มหาวิทยาลัยเปิดจะทำให้ปริญญาเฟ้อ คือสำเร็จการศึกษาแล้วหางานทำไม่ได้ แท้จริงแล้วจุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยเปิดมิใช่มุ่งให้วุฒิมัธยม เพียงอย่างเดียว แต่ให้ประชาชนได้มีความรู้ เพื่อเพิ่มพูนทักษะความชำนาญในงานอาชีพของตน ด้วยผู้วิจัยคิดว่าแม่จะมีผู้สำเร็จปริญญาเป็นจำนวนมากก็จะเป็นสิ่งดี เพราะผู้ที่เป็บัณฑิตนั้น ส่วนใหญ่ยอมมีศักดิ์ศรี และสติปัญญา ที่จะช่วยตนเองได้ดีกว่าคนที่ไม่มีโอกาสว่าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และการที่มหาวิทยาลัยปวงชนมุ่งเปิดโอกาสใหญ่ที่กำลังทำงานได้ศึกษาเล่าเรียนนั้น ก็เพื่อให้นักศึกษาได้นำความรู้ที่ได้ร่ำเรียนไปใช้ในงานอาชีพได้ทันที อย่างน้อยก็ทำให้เขาเหล่านั้นมีความเชื่อมั่นสูงขึ้นและมีการตัดสินใจที่ดี อาจจะมีบัณฑิตตกงานบ้างแต่ก็คงชั่วคราว ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาในทางเศรษฐศาสตร์

ระบบการสอนในมหาวิทยาลัยเปิด ³

ระบบการสอนในมหาวิทยาลัยเปิด ใช้สื่อการสอนแบบประสม (Multimedia) คือการอ่านตำราและสิ่งพิมพ์ บทเรียนทางไปรษณีย์ควบคู่ไปกับการชมและฟังรายการสอนทางโทรทัศน์และวิทยุ จากระบบการสอนดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ที่อยู่ห่างไกลหรืออยู่จุดใดของประเทศหรือผู้ที่กำลังทำงานเต็มวันก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิด จะสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ถ้านักศึกษามีเวลาว่างเป็นครั้งคราว เช่นวันเสาร์ อาทิตย์หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ไปอภิปรายซักถาม วิจารณ์ วิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ศูนย์ศึกษาที่ตั้งขึ้นตามเมืองต่าง ๆ ที่ศูนย์ศึกษาจะมีชุดการเรียนสำเร็จรูปสำหรับวิชาต่าง ๆ มากมายที่นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นอย่างดี มีห้องสมุดสำหรับอาจารย์และนักศึกษาค้นคว้า ตลอดจนมีวัสดุอุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยเปิด

มหาวิทยาลัยเปิดตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อช่วยในการปรับปรุงเพิ่มพูนการศึกษา วัฒนธรรมและยกมาตรฐานวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้น ๆ
2. เพื่อช่วยชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ ที่สนใจจะศึกษาแต่ไม่มีโอกาสเหมือนนักเรียนชั้น มศ. 5 ที่เพิ่งจบใหม่ ๆ ด้วยข้อจำกัดทางสติปัญญา เศรษฐกิจหรือเป็นผู้ที่ทำงานเต็มวัน

³ Sir Peter Venables, "Teaching Method" Concurrent General Session II. London, 6 (March 1972), p. 6.

3. เพื่อช่วยนักเรียนที่กระจัดกระจายในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศไม่ต้องเดินทางเข้ามาศึกษาในเมืองหลวง ที่ต้องสิ้นเปลืองค่าเดินทาง ค่าอาหาร ค่าที่อยู่อาศัย อันทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทางสังคมตามมาภายหลัง

ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยเปิดในต่างประเทศ ⁴

พ.ศ. 2499 มูลนิธิฟอร์ดในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ทุนในโครงการทดลอง "วิทยาลัยทางโทรทัศน์แห่งชิคาโก (Chicago's College)" ขึ้น จัดการศึกษาระดับอนุปริญญา (หลักสูตร 2 ปี) โดยออกอากาศรายการสอนทางระบบ VHF (Very High Frequency) ช่อง 11 และระบบ UHF (Ultra High Frequency) ช่อง 20 มีนักศึกษา 80,000 คน ในรัศมี 120 กิโลเมตร มีการมอบหมายนักศึกษาให้ไปพบอาจารย์ที่ศูนย์ศึกษา ส่วนใหญ่ักศึกษาจะเรียนที่บ้าน แต่ยังสามารถเข้าเรียนในห้องเรียนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ขนาดใหญ่ในวิทยาลัยที่ตนสังกัด วิทยาลัยโทรทัศน์แห่งชิคาโก มีวิทยาลัยชุมชนเป็นสมาชิกถึง 10 แห่ง เมื่อนักศึกษาเรียนครบ 60 หน่วยกิต และได้แต้มเฉลี่ยอย่างต่ำ "c" ก็จะได้รับอนุปริญญาอักษรศาสตร วิทยาลัยโทรทัศน์แห่งชิคาโกประสบความสำเร็จมากจนกลายเป็นแบบฉบับใหม่หาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ประสงค์จะดำเนินการการศึกษาแบบเปิดทั่วโลก แม้แต่มหาวิทยาลัยเปิดในอังกฤษก็เก็บแนวคิดของวิทยาลัยโทรทัศน์แห่งชิคาโกมาผสมผสานกับแนวคิดจากยุโรปและออสเตรเลีย นอกจากชิคาโกแล้วยังมีโครงการระบบเปิดที่นิวยอร์ก อิลลินอยส์ และโอไฮโออีกด้วย

4

The Planning Committee to the Secretary of State for Education and Science, Open University (London : Her Majesty's Stationery Office, 1969), pp. 31.

ในทวีปยุโรป มีพัฒนาการการศึกษาแบบเปิดที่น่าสนใจ 5 อย่างคือ

(1) วิทยาลัยทางโทรทัศน์ (Television Academy) ของเยอรมันตะวันออก ใน พ.ศ. 2504 ซึ่งมุ่งให้การศึกษาผู้ใหญ่ที่เน้นระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม โดยการออกอากาศทั้งวิทยุและโทรทัศน์ รายการละ 2 ครั้ง ทุกวัน

(2) วิทยาลัยทางโทรทัศน์ (Telekolleg) ของเยอรมันตะวันตก สำหรับชายคนงานที่ไม่มีโอกาสเรียนในระดับมัธยมศึกษา ให้สามารถเข้าเรียนในวิทยาลัยเทคนิคชั้นสูงได้ โดยเข้าเรียนแบบบางเวลา (part-time) และเต็มเวลา (full-time)

(3) วิทยาลัยทางไปรษณีย์ของรัสเซีย ในพ.ศ. 2507 ซึ่งออกรายการทางการศึกษาและวัฒนธรรมไปยังประชาชนในเมืองต่าง ๆ รวม 35 เมือง

(4) วิทยาลัยเทคนิคทางโทรทัศน์ (Television Technical College) ของโปแลนด์ เมื่อ พ.ศ. 2509 สำหรับให้ความรู้ขั้นสูงแก่ประชาชนที่ทำงาน

(5) วิทยุเซอร์บอนน์ (Radio Sor Bonne) ของฝรั่งเศส ได้เริ่มการสอนสำหรับประชาชนทั่วไป ตั้งแต่ พ.ศ. 2509 แต่เมื่อมีการปรับปรุงโครงการร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในฝรั่งเศส เมื่อ พ.ศ. 2506 เป็นต้นมา

ในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ การใช้วิทยุเป็นสื่อกลางในการศึกษาผู้ใหญ่ดำเนินมาเป็นเวลานาน โดยการจัดตั้ง "สถาบันเทคนิคทางไปรษณีย์แห่งนิวซีแลนด์" ที่เมืองเวลลิงตัน (Wellington) สำหรับนักศึกษากว่า 13,000 คน และมหาวิทยาลัยทางวิทยุ (Radio University) ของมหาวิทยาลัยแห่งนิวเซาท์เวลส์ที่เมืองซิดนีย์ (Sydney) ที่มุ่งการสอนระดับบัณฑิตศึกษาก็ประสบความสำเร็จมาก

ในทวีปเอเชีย ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีการสอนระบบเปิดระดับมัธยมศึกษาที่กว้างขวางที่สุดในโครงการ "การสอนทางไกล" (Long Distance Teaching) ก็ช่วยทำให้ผู้ที่กำลังทำงานมีโอกาสเรียน มศ. 5 ได้ โดยทางโทรทัศน์และไปรษณีย์ ทั้งยังต้องเข้าเรียนกับครูสอนทุกเดือน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาหรือผู้ภาคฤดูร้อนสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยวิทยาลัยทางไปรษณีย์ของญี่ปุ่นจึงนำหน้ามาก รายการสอนส่วนใหญ่ออกอากาศทาง NHK (Nippon Hoso Kyokai) พัฒนาการดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นระลอกแรกกำเนิดของมหาวิทยาลัย

เปิดในประเทศอังกฤษเมื่อ พ.ศ. 2512 หลังจาก พ.ศ. 2512 ได้มีมหาวิทยาลัยอื่นปรับปรุงระบบเปิดขึ้นเป็นจำนวนมาก อาทิในสหรัฐอเมริกา ได้แก่โครงการมหาวิทยาลัยเปิดแห่งแมรีแลนด์ มหาวิทยาลัยบริทเจอร์ และมหาวิทยาลัยเท็กซัสที่เมืองฮุสตัน โครงการมหาวิทยาลัยของชุมชน (Communiversy) ที่มลฑลลอร์เลนจ์ ของแคลิฟอร์เนีย มหาวิทยาลัยปวงชนแห่งปากีสถาน (People's University of Pakistan) และมหาวิทยาลัยอิสระแห่งอิหร่าน (The free University of Iran) ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศอังกฤษ

การศึกษาของโลกทุกวันนี้ ไม่ว่าแห่งไหนก็ตาม เทคโนโลยีเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวข้องกับอย่างลึกซึ้ง วิทย์และโทรทัศน์ การเรียนแบบโปรแกรม และการนำเอาวัสดุทัศนูปกรณ์มาใช้อย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก สิ่งที่สำคัญที่สุดที่เราจะปฏิเสธไม่ได้ก็คือ ครูที่ดีที่สุดของเราต้องเป็นบุคคลที่มีหูตากว้างไกล (Vastly Wider Audienees) นั่นคือทันต่อเหตุการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงของสังคม ของโลกอยู่เสมอ เมื่อก่อนการบรรยายในชั้นเรียนสามารถทำได้กับคนเพียงไม่ถึงร้อยคน แต่ปัจจุบันนี้ทำอย่างไรจึงจะสอนหรือบรรยายให้คนนับล้านซึ่งได้อย่างกว้างขวาง สิ่งนี้แหละคือที่มาของความคิดในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยทางอากาศ⁵ (University of the Air) วัตถุประสงค์ประสงค์ที่จะยกระดับและพัฒนาความรู้ความสามารถของประชาชนที่อยู่ในวัยการทำงาน ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ให้เขาได้มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมหลังจากที่เขาเหล่านั้นได้ออกมาจากสถานศึกษา วัตถุประสงค์ที่สำคัญยิ่งที่รัฐบาลตระหนักถึงก็คือ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

5

The Secretary of State for Education and Science,

A UNIVERSITY OF THE AIR (London : Her Majesty's Stationery Office, 1966), pp. 33.

อย่างริบควนนั่นเอง แนวความคิดนี้เกิดจากการที่นายกรัฐมนตรีฮาโรลด์ วิลสัน⁶ (MR. Harold Wilson M.P.) ปราศัยต่อสาธารณชนที่เมืองกลาสโก (Glasgow) ในปี 1963 ดังนั้นในปี 1963 จึงได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยทางอากาศขึ้น และผลจากคำปราศัยนี้เอง นำไปสู่สมุดปกขาวของรัฐบาล (Government white paper) ในปี 1966 ซึ่งรายงานผลการประชุมสภาผู้แทนราษฎรของอังกฤษ และในปี ค.ศ. 1971 มหาวิทยาลัยทางอากาศก็แปรสภาพมาเป็น "มหาวิทยาลัยเปิด"

มหาวิทยาลัยเปิดในประเทศอังกฤษนับว่าเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่มีชื่อเสียงมาก เพราะเก็บเอาแนวคิดจากมหาวิทยาลัยโทรทัสน์ แห่งชิคาโก ผสมผสานกับแนวคิดจากยุโรป และออสเตรเลีย จากการที่ประเทศอังกฤษมีมหาวิทยาลัยทางอากาศทำให้เกิดแนวคิดขึ้นต่อมา คือ "มหาวิทยาลัยเปิด" (Open University) ระหว่างปี ค.ศ. 1966-1968 คณะกรรมการมหาวิทยาลัยเปิดได้มีการประชุมกันบ่อยครั้งถึงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิด ในที่สุดรัฐบาลก็รับข้อเสนอในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิด ผู้ที่เป็นแรงผลักดันสำคัญในเรื่องนี้ คือ MR. Harold Wilson M.P. ตั้งแต่เสนอเขาสู่สภาผู้แทนราษฎร จนประกาศใช้เป็นกฎหมาย ในปี ค.ศ. 1969 อังกฤษใช้เวลาเตรียมการ 2 ปีเต็ม จึงเปิดสอนภาคแรกในเดือนมกราคม 1971

ในระยะ 50 กว่าปีที่ผ่านมา ผู้นำของอังกฤษโดยเฉพาอย่างยิ่ง MR. Harold Wilson M.P. ตระหนักดีถึงการที่กิมวาระดับอุดมศึกษาที่ยังไม่บริบูรณ์ทั่วถึงประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ ที่จะทำให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างพอเพียงที่จะมารวมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอังกฤษให้เจริญรุดหน้าไปเท่าที่ควร ดังนั้นในปี 1963 จึงได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยทางอากาศขึ้นดังกล่าวแล้วข้างตน และในปี 1971 ได้เปลี่ยนสภาพมาเป็นมหาวิทยาลัยเปิด

⁶ Sir Peter Venables, "Non-Traditional Studies"

มหาวิทยาลัยเปิดจึงเกิดขึ้นด้วยเหตุผลที่ว่า ไม่มีที่พอที่จะรับนักศึกษาเข้ามหาวิทยาลัย
 ประการสำคัญก็คือบริการ ไม่เพียงพอกับบุคคลทุกกลุ่มอาชีพที่กำลังทำงานอยู่นอกสถานศึกษา
 ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการศึกษาเท่าเทียมกันเพื่อพัฒนาปรับปรุง ความรู้ความสามารถในการ
 ประกอบอาชีพให้ทันโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะเป็นแม่บ้าน ข้าราชการ
 พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือกรรมกรในโรงงาน ต่างก็มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
 ของประเทศชาติอันสำคัญยิ่ง

การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิดดำเนินการใช้สื่อการศึกษาประเภท
 สื่อประสมดังกล่าวแล้วข้างต้น ปัจจุบันสำคัญประการหนึ่งที่มหาวิทยาลัยเปิดในประเทศอังกฤษ
 ได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดีคือ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบริษัทผู้ถือสิทธิพลทาง
 สถานีวิทยุโทรทัศน์ที่ยิ่งใหญ่ คือ B.B.C. (British Broadcasting Company)
 มหาวิทยาลัยเปิดในประเทศอังกฤษมีศูนย์ศึกษาทั่วประเทศถึง 280 แห่ง ในเดือนมกราคม
 1972 มีชุดการสอนส่งไปให้นักเรียนถึง 68,500 ชุด

คณะที่เปิดสอนในระยะแรก มี 6 คณะ คือ

1. อักษรศาสตร์
2. ศึกษาศาสตร์
3. คณิตศาสตร์
4. วิทยาศาสตร์
5. รัฐศาสตร์
6. เทคโนโลยี

แต่ละคณะมีคณบดี ซึ่งต้องทำงานเต็มเวลาและมีหัวหน้าแผนกวิชาซึ่งต้องทำงาน
 เต็มเวลา (full-time) เช่นเดียวกันและมีคณาจารย์ระดับศาสตราจารย์จำนวน 21 ท่าน
 มีผู้บรรยายอาวุโส (Senior lecturer) จำนวน 23 ท่าน และผู้บรรยาย (lecturer)
 33 ท่าน ทั้งหมดนี้มีคณาจารย์กวดวิชา (Staff tutors) 20 คณะ หมุนเวียนกันไปสอน
 ตามศูนย์ศึกษาที่ตั้งขึ้นตามเมืองต่าง ๆ จำนวน 280 ศูนย์ แต่ละคณะอาจารย์ดังกล่าว จะมี
 ผู้บรรยายอาวุโส 2 ท่าน ผู้บรรยาย 4 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางวิทยาศาสตร์จากสถาบัน

เทคโนโลยีช่วยในการปรับปรุงพัฒนาและทำการวิจัย มหาวิทยาลัยเปิดยังขอความร่วมมือจาก
ผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ อีกด้วย

การประสาทปริญญาของมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศไทย

มหาวิทยาลัยเปิดมีคณะผู้ดำเนินงานด้านวิชาการมากมายถึงแล้วและประสาท
ปริญญาที่เท่าเทียม มีศักดิ์และสิทธิ์เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่นในประเทศไทยทุกประการ
มีการโอนหน่วยกิตวิชาใด กำหนดให้ทำ 6 หน่วยกิต (Credits) จะได้รับปริญญาตรีทาง
อักษรศาสตร์ (B.A.) และถ้าจะได้รับเกียรตินิยมต้องทำ 8 หน่วยกิต 1 หน่วยกิตต้องใช้
เวลาเรียน 36 สัปดาห์

มหาวิทยาลัยเปิดในประเทศไทยประกาศใช้เป็นที่พระราชบัญญัติ ในค.ศ. 1969
ใช้เวลาในการเตรียมตัว 2 ปีเต็ม ในระหว่าง 2 ปีนี้ ทำการสร้างชุดการเรียนสำเร็จรูป
ตำราเรียนบทเรียนทางไปรษณีย์ บทเรียนทางวิทยุ และทำบทเรียนเป็นเทปโทรทัศน์
เตรียมศูนย์ศึกษา ฯลฯ เป็นต้น มหาวิทยาลัยเปิดทำการเปิดสอนภาคแรกในเดือนมกราคม
1971 มีนักศึกษาลงทะเบียนเรียนถึง 25,000 คน จำนวนผู้สมัครเข้าเรียนได้เพิ่มขึ้นถึง
45,000 คน ในเดือนมกราคม 1974 ในจำนวนนี้มีเพียง 500 คนเท่านั้นที่มีอายุน้อยกว่า 21 ปี

งบประมาณในการดำเนินงาน รัฐบาลเป็นผู้ลงทุนในเมืองต้น หลังจากดำเนินการ
จัดตั้งเรียบร้อยแล้ว มหาวิทยาลัยจะใช้งบประมาณจากค่าธรรมเนียมหน่วยกิตส่วนหนึ่ง อีก
ส่วนหนึ่งมาจากงบประมาณประจำปีจากกระทรวงศึกษา และวิทยาศาสตร์ (Department of
Education and Science) นอกจากนั้นได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานและองค์กร
ต่าง ๆ

การลงทุนในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดนั้นจะน้อยกว่ามหาวิทยาลัยทั่วไปในด้านอาคาร
เรียนและการจ้างอาจารย์ผู้สอน แต่จะมากกว่าในด้านปรับปรุงระบบการสอน การลงทุน
ในระยะแรกอาจสูง แต่ในระยะยาวค่าใช้จ่ายจะต่ำกว่าการดำเนินงานในมหาวิทยาลัยทั่วไป
โดยเฉพาอย่างยิ่งค่าใช้จ่ายต่อรายหัวนักศึกษาจะถูกกว่ามหาวิทยาลัยเปิดเป็นอย่างมาก

ระบบการให้การศึกษานอกมหาวิทยาลัย (Non-Campus Program) นี้ เป็นเครื่องบังคับเป้าหมายในการให้การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันนั้น หมายถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคนนั่นเอง และการให้บริการแก่นักศึกษาที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายของตัวนักศึกษานั้น มหาวิทยาลัยเปิดได้จัดระบบนี้ขึ้นโดยใช้ได้กับทุกแห่งในโลก โดยที่ระบบสื่อประสมและแสดงให้เห็นว่า ระบบมหาวิทยาลัยเปิดจะเอื้ออำนวยให้นักศึกษาที่มีแรงจูงใจสูงให้เข้ามาศึกษาในขณะที่เขาไม่สามารถจะมาเรียนในมหาวิทยาลัยทั่วไปได้ เพราะข้อได้เปรียบของมหาวิทยาลัยเปิดที่เห็นได้ชัดคือ การที่นักศึกษาไม่ต้องมามหาวิทยาลัย มีการใช้สื่อประสมช่วยประกอบกับการใช้ศูนย์ศึกษา ทำให้นักศึกษาที่มีปัญหาเช่น อยู่ห่างไกลมหาวิทยาลัย อยู่ในชนบท เป็นผู้ที่กำลังทำงานหรือแม่บ้าน มีโอกาสมาเรียนต่อโดยไม่ต้องหยุดงาน ไม่ต้องลางาน ย้ายที่อยู่ ฯลฯ เป็นต้น นั่นคือ เศรษฐกิจของประเทศชาติไม่ต้องเสียหายไปกับการมาเรียนของนักศึกษาประเภทนี้ ระบบการศึกษามหาวิทยาลัยเปิดจึงเป็นระบบสากลในการให้การศึกษาระดับอุดมศึกษา

ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศไทย

พัฒนาการระดับมหาวิทยาลัยเปิดที่แท้จริงน่าจะเริ่มที่ประเทศไทยเป็นแห่งแรก เพราะที่แนวความคิดมหาวิทยาลัยเปิดไม่ใช่สิ่งใหม่สำหรับคนไทยเลย เมื่อพ.ศ. 2476 มีการตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ซึ่งแยกตัวออกจากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดเป็นระบบตลาดวิชาขึ้นที่คณะนิติศาสตร์ โดยให้ปริญญากฎหมายเป็นปริญญาทั่วไป เรียกว่า "ปริญญาธรรมศาสตร์บัณฑิต" (ช.บ.) สำหรับข้าราชการ ทอคาประชาชนที่มีความสนใจที่จะศึกษาวิชากฎหมายเป็นวิชาเอก รัฐศาสตร์หรือเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาโท ไม่มีการสอบคัดเลือกและไม่มีการบังคับให้ฟังการบรรยาย นักศึกษาซื้อตำรากฎหมายแล้วศึกษาค้นเอง อาจมาขออาจารย์ที่มหาวิทยาลัยได้บางครั้งบางครั้งหรืออาจเข้าฟังการบรรยายตามปกติสำหรับผู้ที่สามารถเข้าฟังได้ ส่วนใหญ่นักศึกษาพบปะหารือกันเอง และอาจมีบางคนที่มีพรสวรรค์ที่เป็นนิตกรหรือหนายความคอยให้คำปรึกษาในปัญหาต่าง ๆ พอสิ้นภาคการศึกษา

ก็มาเข้าสอบได้ อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยศิลปากรยังคงขาดระบบการสอนที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถเรียนได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ถึงกระนั้นก็มีผู้สำเร็จปริญญาธรรมศาสตร์บัณฑิต (ช.บ.) กว้างหนึ่งหมื่นคนขึ้นไป มีตำแหน่งหน้าที่เกือบทุกวงการในปัจจุบัน แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าทั่วโลกมิได้รับรู้ความเคลื่อนไหวที่ถือเป็นนวัตกรรมทางอุดมศึกษาซึ่งประเทศไทยเป็นผู้ริเริ่มขึ้น

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 เป็นต้นมา พัฒนาการมหาวิทยาลัยแบบศิลปากรไม่มีอะไรก้าวหน้า จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2514 นายประมวล กุลมาตย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชุมพร ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหงขึ้น และได้โดยานสภาผู้แทนราษฎรในสมัยนั้นประกาศใช้เป็นกฎหมาย มีชื่อว่า "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พุทธศักราช 2514" มหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดสอนในภาคการศึกษาแรกในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2514 ซึ่งมีระยะเวลาเตรียมตัวเพียงไม่กี่เดือน ซึ่งเป็นความบกพร่องอย่างมากที่รีบร้อนเปิดสอนเร็วเกินไป นักศึกษารุ่นแรกในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2514 มีจำนวน 45,000 คน โดยประมาณ

เหตุผลในการตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหงก็คือ ในแต่ละปีมีนักเรียนจบชั้น มศ. 5 หรือเทียบเท่าเป็นจำนวนมาก รวมทั้งนักเรียนที่ตกค้างจากปีก่อน ๆ นับเป็นหมื่น ๆ คน บุคคลเหล่านี้สอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยไม่ได้ เพราะมหาวิทยาลัยในประเทศไทยขณะนั้นมีจำนวนน้อย คือ

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. มหาวิทยาลัยมหิดล
6. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
8. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
9. วิทยาลัยท็บแก้ว นครปฐม

มหาวิทยาลัยทั้ง 9 แห่งนี้ ในปีหนึ่ง ๆ รับนักศึกษาได้ประมาณ 10,000 คนเท่านั้น ดังนั้น จะมีนักเรียนตกค้างในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ทำให้เป็นปัญหาของรัฐบาลนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้นำทางการศึกษาตลอดจนสื่อมวลชนต่าง ๆ ในสมัยนั้น คำหัตถ์เขียนรัฐบาลที่ไม่อาจจะแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ รัฐบาลหลายสมัยที่ผ่านมาก็ไม่อาจจะแก้ปัญหานี้ จนกระทั่งใน พ.ศ. 2514 มีผู้นำเอาแนวคิดมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศอังกฤษมาใช้แก้ปัญหานี้ โดยไม่ศึกษารายละเอียดอย่างถ่องแท้เสียก่อน ทำให้เกิดปัญหาในกาลต่อมา เช่นทุกวันนี้

ในระยะเวลาที่มีการเปิดสอนใหม่ ๆ มีผู้คัดค้านและไม่เห็นด้วยอย่างมากมายที่โรงเรียนเปิดสอนเร็วจนเกินไปโดยไม่มีการเตรียมการในด้านต่าง ๆ อย่างพร้อมเพียง บุคคลเหล่านั้นเกรงว่าบัณฑิตที่สำเร็จมาจะไม่มีคุณภาพที่แต่ปริมาณ จบมาแล้วหางานทำไม่ได้เพราะไม่มีการวางแผนระยะยาว หางานไว้ให้บัณฑิตทำและจากเหตุผลที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดสอนในค่านับสงครามซึ่งมหาวิทยาลัยอื่นก็เปิดสอนอยู่แล้ว ในปี พ.ศ. 2514 มหาวิทยาลัย-รามคำแหงเปิดสอน 4 คณะ คือ

1. คณะศึกษาศาสตร์
2. คณะนิติศาสตร์
3. คณะบริหารธุรกิจ
4. คณะมนุษยศาสตร์

ใน พ.ศ. 2516 จึงเปิดสอนเพิ่มอีก 3 คณะ รวมเป็น 7 คณะ คือ

5. คณะเศรษฐศาสตร์
6. คณะรัฐศาสตร์
7. คณะวิทยาศาสตร์

สาเหตุที่มีผู้คัดค้านกันมากในระยะเริ่มแรก นอกจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นแล้ว บุคคลผู้คัดค้านยังให้เหตุผลเพิ่มเติม 5 ประการว่า

1. ครูผู้สอนส่วนมากไม่มีประสบการณ์ในด้านการสอนมาก่อน
2. คนไทยส่วนมากไม่ได้รับการฝึกหัดให้คิดสร้างสรรค์มาก่อนตั้งแต่เยาว์วัย

ฝึกให้ทำตามตั้งแต่เด็กจนโต

3. หนังสือและตำราเรียนมีน้อย ไม่พอเพียงที่จะให้นักศึกษาทำการค้นคว้า
4. มหาวิทยาลัยรามคำแหงไม่เคยสำรวจความต้องการของตลาดก่อนว่า ตลาดต้องการบัณฑิตสาขาไหน ผลปรากฏว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงผลิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ซึ่งมหาวิทยาลัยทั่วไปก็ผลิตอยู่แล้ว

5. มหาวิทยาลัยรามคำแหงไม่มีการวางแผนการสอนมวลชนอย่างค้ำคอ

ในปัจจุบันนี้ข้อทักท้วงต่าง ๆ ก็เริ่มหมดไปเพราะอาจารย์ส่วนมากเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ตำราเรียนก็มีมากขึ้น เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีโรงพิมพ์เป็นของมหาวิทยาลัยเอง ตำราเรียนมีราคาถูกลง ถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงจะมีห้องสมุดใหญ่โต แต่ก็ยังไม่พอบริการนักศึกษาได้เต็มที่ ปัญหาที่สำคัญของมหาวิทยาลัยรามคำแหงคือ มหาวิทยาลัยรามคำแหงไม่มีการวางแผนการสอนมวลชนอย่างค้ำคอ ทั้งนี้เพราะรีบร้อนเปิดมหาวิทยาลัยเร็วเกินไป จนไม่มีเวลาเตรียมการ ไม่มีมหาวิทยาลัยเปิดแห่งใดในโลกที่ใช้เวลาเตรียมการน้อยกว่า 2 ปี แต่มหาวิทยาลัยรามคำแหงใช้เวลาเตรียมการเพียงไม่กี่เดือน ด้วยสำนักเพียงว่า มีตึกเรียน มีอาจารย์และโทรทัศน์วงจรปิดก็ทำการสอนได้แล้ว ปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์อย่างแน่ชัดแล้วว่า มีตึกเรียน มีอาจารย์และมีโทรทัศน์วงจรปิดเพียง 3 อย่าง หากเป็นการเพียงพอไม่สำหรับมหาวิทยาลัยเปิด แต่จะต้องใช้เวลา 2 ปีเป็นอย่างน้อย ในการผลิตตำราเรียน สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ บทเรียนทางไปรษณีย์ ชุดการเรียนสำเร็จรูปจำนวนมากมาย บทเรียนทางวิทยุและบันทึกบทเรียนเป็นเทปโทรทัศน์เตรียมไว้อวดงหน้า แทนหาเป็นการเพียงพอไม่ ถ้าจะให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ต้องเตรียมตั้งศูนย์ศึกษาตามเมืองต่าง ๆ ที่ศูนย์ศึกษาต้องมีอาจารย์กวดวิชา (Tutor) มีห้องสมุด มีชุดการเรียนสำเร็จรูป มีวัสดุอุปกรณ์การศึกษาอย่างครบถ้วน ศูนย์ศึกษานี้ไม่จำเป็นต้องสร้างขึ้นเอง แต่อาจจะเช่าหรือขอใช้สถานที่บางส่วนของทางราชการหรือสถานศึกษาในท้องถิ่นนั้น ๆ ก็ได้ ที่ต้องเตรียมการไว้อย่างนี้ ก็เพราะมหาวิทยาลัยเปิดมีลักษณะแตกต่างจากมหาวิทยาลัยทั่วไปเป็นอย่างมาก มหาวิทยาลัยเปิดไม่มีตึกเรียน (Campus) ผู้เรียนนั้นคือผู้อยู่ตามบ้านตามท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ ผู้เรียนบางคนอาจกำลังทำงานอยู่ในโรงงาน หรือบนอำเภอ ถ้าเราจัดระบบการสอนไม่ถึงผู้เรียนที่อยู่ที่บ้านได้แล้ว การสอนในมหาวิทยาลัยเปิดก็ล้มเหลว ดังเช่นมหาวิทยาลัยรามคำแหงกำลังประสบอยู่ขณะนี้ ก็เพราะ

มหาวิทยาลัยรามคำแหงฯ ระบบที่จะช่วยให้นักศึกษาที่อยู่ห่างไกลหรือผู้ที่กำลังทำงานได้
ศึกษาเล่าเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงมีลักษณะเป็นมหาวิทยาลัยเปิด
เพียงลักษณะเดียวคือ "เปิดรับไม่จำกัดจำนวนโดยไม่มี การสอบคัดเลือก (Open Admission)"
เมื่อมหาวิทยาลัยรามคำแหงไม่อาจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้
นำทางการศึกษาคิดจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดที่มีลักษณะเต็มรูปแบบของมหาวิทยาลัยเปิด โดยให้ชื่อ
ว่า "มหาวิทยาลัยปวงชน" คือมหาวิทยาลัยเปิดเพื่อปวงชนนั่นเอง ซึ่งเราจะต้องติดตามกัน
ต่อไป เพราะถือว่าเป็นความก้าวหน้าทางการศึกษาของไทยระดับอุดมศึกษา